

ایلیک آتدییم

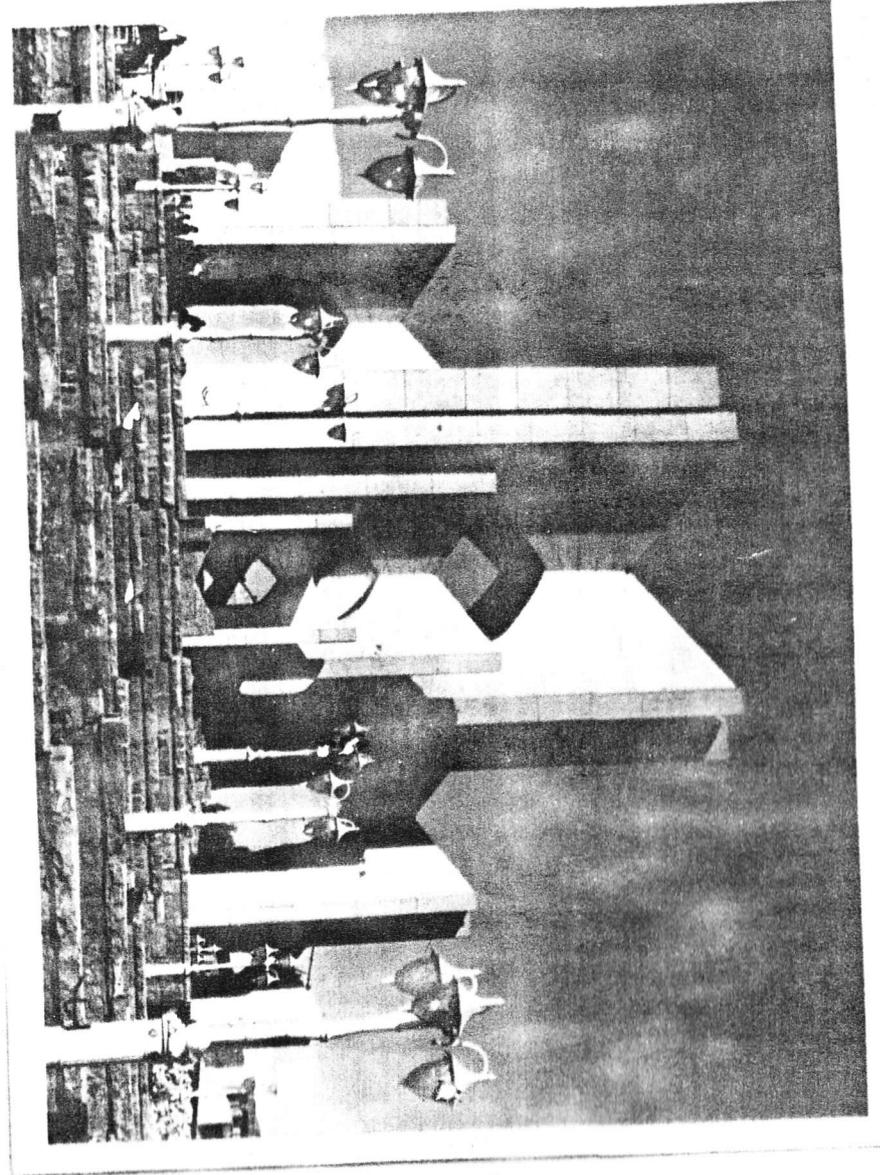
(اوشاقلارا وچون درسلیک)

یازانلار:

ص. کامران قراملکی

ح. طالعی قراملکی

ایلیک آتدیم

(گام اول)

کامران قراملکی، صمد، ۱۳۵۶ -
ایلیک آتدیم / نویسندگان صمد کامران قراملکی،
حسین طالعی قراملکی. - تبریز: صمد کامران
قراملکی، حسین طالعی قراملکی، ۱۳۷۹ -
ج.: مهور.

ISBN 964-350-536-7

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
عنوان روی جلد: ایلیک آتدیم (اوشاقلار اوچون
در سلیک).
ترکی.
کتابنامه.

۱. زبان ترکی -- کتابهای درسی -- راهنمای
آموزشی (ابتدایی). ۲. خواندن (ابتدایی) -- ایران
-- راهنمای آموزشی. ۳. الفبای ترکی -- راهنمای
آموزشی. الف. طالعی قراملکی، حسین، ۱۳۵۸ -
ب. عنوان، ج. عنوان: اوشاقلار اوچون در سلیک.

۳۷۲/۶.۴۴

LB۱۵۷۷/تک۴

م۷۹-۵۵۵۲

کتابخانه ملی ایران

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نام کتاب: ایلیک آتدیم (گام اول) مقدمه: بابک رستم زاده

نویسندگان: صمد کامران قراملکی . حسین طالعی قراملکی

ویراستار: استاد شکیب نقاشی: احمد کامران

کتاب حاضر بر اساس آموزش مصوت‌های نه گانه زبان ترکی تنظیم شده است و طرز جمله بندی و قرائت عبارات را برای کودکان در سه مرحله آموزش می‌دهد.

منتظر نظرات و انتقادات تمامی عزیزان و همفکران هستیم.

«تقدیم به سمیرا کوچولو»

فهرست	
صفحه ۲ شناسنامه
صفحه ۴ مقدمه
صفحه ۵ الفبای ترکی
صفحه ۷ حرف آ
صفحه ۸ حرف ا
صفحه ۹ حرف از
صفحه ۱۰ حرف ای
صفحه ۱۱ حرف او
صفحه ۱۲ حرف او
صفحه ۱۳ حرف او
صفحه ۱۴ حرف او
صفحه ۱۵ حرف او
صفحه ۱۶ انوین اودالماغی
صفحه ۱۷ منیم توپوم و آتامین باشی
صفحه ۱۸ کیم هامیدان آخماقدی؟
صفحه ۲۰ تولکونون توبه سی
صفحه ۲۲ قیزیل مامیزی خوروز
صفحه ۲۸ یاشارین ایتی

مقدمه: پیام خدا

ساده ترین وسیله ارتباط که انسان قرن‌ها از آن استفاده کرده زبان است. در طول تاریخ زندگی انسان زبان‌های متعددی بوجود آمده که بیانگر تاریخ و گذشته اقوام مختلف هستند. امروز حدود ۲۵ هزار زبان مختلف وجود دارد که اغلب آن‌ها در حال زوال است.

بودی یا گسترش یک زبان به ملت متکلم آن زبان بستگی دارد، هر قدر می‌توان پیش‌تری در زمینه‌های نظامی، فرهنگی و... داشته باشد زبان گسترش بیشتری می‌یابد و باقی‌ماندگی آن به نفع آنست. به نگاهی به نقشه جهان و گستردگی زبان‌های انگلیسی، عربی، ترکی، اسپانیولی و... در می‌یابیم که در طول تاریخ این اقوام با داشتن توان نظامی بالا توانسته‌اند با فتح سرزمین‌های دیگر سال‌های طولانی در آن‌ها حکومت کنند. و فرهنگ خود را گسترش دهند. امروز این مبارزه از طریق رسانه‌ها ادامه دارد و هر کس رسانه بیشتری داشته باشد قدرت بیشتری دارد. و فرهنگش گسترش بیشتری می‌یابد.

پس وظیفه همه اندیشمندان و فرهنگیان جامعه است که در راه اشاعه فرهنگ ملی تلاش کنند تا از قافله جهانی عقب نمانیم. کتابی که پیش رو دارید ثمره احساس و وظیفه و تلاش جمعی از جوانان است که امیدواریم قدم مفیدی در راه آموزش زبان مادریمان به کودکان و آینده سازان باشد.

آذر ۷۸

بابک رستم زاده

حروف الفبای ترکی به دو دسته تقسیم می‌شوند.

۱- حروفی که هنگام تلفظ آن‌ها جریان هوایی که از نای خارج می‌شود در حلق یا دهان به مانعی برخورد می‌کند که بی صدا نامیده می‌شوند

B	ب	x	خ	ğ	غ	که عبارتند از:
P	پ	D	د	F	ف	M م
T	ط، ت	R	ر	Q	ق	N ن
S	ص، س، ش	Z	ض، ظ، ز، ذ	K	ک	V و
C	ج	Ş	ش	g	گ	H ح
G	چ	I	ژ	L	ل	Y ی

۲- حروفی که هنگام تلفظ آن‌ها جریان هوایی که از نای خارج می‌شود به مانعی برخورد نمی‌کند و رها می‌شود. که مصوت یا صدا دار نامیده می‌شوند

که عبارتند از:

A Ā	e:ı	i:ı
ā-ē-ə	I İ	o:ö
ə:ö	U u	Ü ü

حروف مصوت نیز بر اساس: ۱- نرمی و محکمی ۲- گردی و راستی قابل تقسیم هستند.

مصوت‌های نرم

ə:ı	i:ı	ö:ü
e:ı	ə:ö	

مصوتهای محکم

A Ā	O:ö
I İ	ə:ö

 آلیما ALMA	 آنا ANA	 آئی AY
 آغاج AGAC	 آتا ATA	 آت AT

آغاجدا آلیما
Agacda alma
آغاجدا آلیما وار.
Agacda alma var.

آیپارا آخشاملار سارا گئلین آلیما آغاجلارینا چیخار. او آلیما آغاجین
چوخ سئور.

Aypara axşamlar sara gelin alma ağacla rina çıxar. O alma
ağacını Çox sevər.

سارا آناسی نین سؤزونه باخار، آناسی دا ساراننی چوخ سئور.
sara anasının sözünə baxar. anasida saranı çox sevər.

سارانین آتاسی بازاردان کیتاب آلیب، سارا کیتابی چوخ سئور.
saranin atası bazardan kitab alib. sara kitabı çox sevər,

مصوت های گرد

لبها گرد می شوند

o	u	اؤ	اؤ
ö	ü	اؤ	اؤ

مصوت های راست

لبها نقشی ندارند

A	I	e	ا	ا	ا
ı	ı	ı	ا	ا	ا

الفبای ترکی ۲۲ حرف دارد که هر کدام با مثالی در زیر آمده

ب	B	بورک	ن	N	نار	آ	A	آذر ایجان
چ	Ç	چوجه	پ	P	پارلاق	ا	ə	ال - گوزهل - چوجه
ق	Q	چورهک	ر	R	اوردک	ا	e	اتو - سنل
د	D	دوز	س.ص.ث	S	سولماز	ا	ı	ایشین
ف	F	فیدان	ش	Ş	شنلیک	ا	i	ایش
گ	G	گون	ت - ط	T	تورک	اؤ	O	اوخ
غ	Ğ	باغ	و	V	وارلیق	اؤ	Ö	اوردک
ح	H	هارای	ی	Y	یاشیل	اؤ	U	اؤلدوز
ژ	J	ژنرال	ذ - ز - ض - ظ	Z	زیتقروو	اؤ	Ü	اؤرهک
ک	K	کورپو	خ	X	خوروز			
ل	L	لچک	ق	Q	قاریشقا			
م	M	مامیز						

بخش اول

چراغی که در دستش بود، آنرا در تاریکی روشن کرد.
 او هرگز نماند که در تاریکی بماند.
 او هرگز نماند که در تاریکی بماند.

Ee

از س

	گنچی GEÇİ		یئر YER		انو EV
	سەرچە SERÇƏ	5	بش BEŞ		ینل YEL

آغاجدا بش سەرچە
ağacda beş serçə

آغاجدا بش سەرچە وار.
Ağacda beş serçə var.

آغاجدا
Ağacda

آغاجدا بش
Ağacda beş

ائلشن سەرچە نی چوخ سئور. ائلشن هر یئر گتسه اونلارا یئم وئر.

Elşən serçəni çox sevər . Elşən hər yerə getsə onlara yem verər.

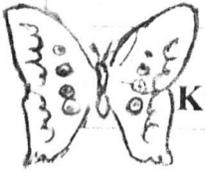
ائلشن یای گنجه لری حیاطده یاتار. او، گنجه آیا باخماغی سئور.

Elşən yay gacələri həyətdə yatar. o gecə aya baxmağı sevər.

ائلشن له ائلناز ائوده درسه باخیرلار. اونلار درسی سئویرلر.

Elşən lə elnaz evdə dərsə baxırlar . onlar dərsi sevirlər.

	گمی Gəmi		الجک əLCək		ال əl
	کپنک Kəpənək		مکه Məkə		ات ət

منهات

Mənə ət

منه ات وئر!

Mənə ət ver!

الجک

əlcək

الجک الیندی

əlcək əlindi.

حسن الینده کپنک گتیردی. حسن کپنکی سحره وئردی سحر کپنکی

چوخ سئویر.

Həsən əlində Kəpənək gətirdi. həsən kəpənəyi səhərə verdi .
səhər kəpənəyi çox sevır.

کپنک گول اوستونده اوتورار. اونون گوز ل بویاسی اولار.

Kəpənək gül üstündə oturur. onun gözəl boyası olar.

سیچان
SiÇAN

پیشیک
PiŞik

ایت
iT

1

بیر
BiR

ایپ
ip

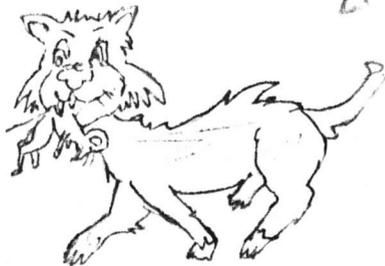
ایش
İŞ

ایت پیشیکی

it pişiyi

ایت پیشیکی یئدی.

it pişiyi yedi.

بیر ایش

Bir iş

بوردا بیر ایش وار

Burda bir iş var.

سینا گیتار چالیر. او گیتاری گۆزل چالا بیلیر. گیتاری سینایا باباسی وئریب.

Sina gitar çalır. o gitari gözəl çala bilir. qitari sinaya babası verib

اوشاقلار دنیز قیراغیندا چیمیرلر. اونلار بیلیرلرکی

Uşaqlar dəniz qırağında çimirlər. onlar bilirlərki

دنیزین سویو ایچمه لی دئییل.

dənizin suyu içməli deyil.

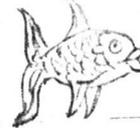
چیراق
ÇIRAQ

خیردا
XIRDA

آچیق
AÇIQ

بالیق
BALIQ

قیز
QIZ

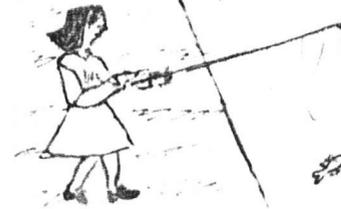
ایشیق
İŞIQ

چیراق ایشیق

Çıraq işiq

چیراق ایشیق وئریر.

Çıraq işiq verir.

قیز بالیق

Qız balıq

قیز بالیق توتور.

Qız balıq tutur.

قیزلار بولاغین قیراغیندا دیلار. یاخیندا بیر گولش وار.

Qızlar bulağın ladılar. yaxına bir göləş var.

قیزلارین آلتی سی اوردا بالیق توتور.

Qızların altısı burda balıq tutur.

ایلدیریم چیراق کیمی ایشیق وئریر. خیردا قیزلار ایلدیرمدان

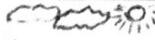
İldırım çıraq kimi işiq verir. xırda qızlar ildırım

قورخورلار. اونلار ایشیکه چیخمیرلار.

Qorxurlar. onlar eşiya çıxmırlar.

Ö ö

اؤۇ

	مۆز GÖZ		گۆی GÖY		اوردک ÖRDƏK
	گۆزل GÖZƏL		سۆز SÖZ		چۆل CÖL

گۆیدە اوردک

بوگوز

GÖYdə Ördək

Bu Göz

گۆیدە اوردک وار.

بوگوز ل گوزدور.

GÖYdə Ördək var.

Bu gözəl gözdür.

من چۆلدە اوردک گۆردوم. اوردکلر کۆرپونون آلتیندا چیمیردیلر.

Mən Çöldə ördək gördüm. ördəklər körpünün altında çimirdilər.

یاخیندا بیر گۆیز چین او چوچور.

Yaxında bir gøyarçin uçurdu.

بو اوردکلر اۆزگه بیر اۆلکهدن گلیبلر. اونلار کۆچری^(۱) قوشدولار

Bu ördəklər özgə bir ölkədən gəliblər. onlar köçəri quşdular.

اونلار ایستی یئرلرین گۆلریندە قالارلار.^(۲)

Onlar isti yerlərin göllərində qalarlar.

۱- گۆز، ۲- گۆزل

۱- کۆر، ۲- کۆر

O o

اؤۇ

	بوش BOŞ		اوغلان OĞLAN		اۆن ON
	تۆسباغا TOSBAGA		تور TOR		اوخ OX

بوردا اون دانا

Burda on dana

بوردا اون دانا تۆسباغاوار.

Burda on dana tosbğa var.

اوغلان اوخ

Oğlan ox

اوغلان اوخ آتیر.

Oğlan ox atır.

اورخان دووشانی قوغالیر. اورخان دووشانی توتا بیلمیر.

Orxan dovşanı qoqalır. orxan dovşanı tuta bilmir.

او اوغلانین سول قولو یانییدی. او اودا چوخ یاخینلاشمیش ایدی.

O oğlanın sol qolu yanıbdı. o oda cox yaxınlaşmış idi

اودونان اویناماق قورخولو ایشدی.

Odünan oynamaq qorxulu işdi.

Ü ü

اؤؤ

	گۈن GÜN		اۆرک ÜRək		اۆز ÜZ
	گۈل GÜL		دۈز DÜZ		اۈزۈم ÜZÜM

اورگیم گۈن

Ürəyim gün

اورگیم گۈن کیمی ایشیقدير.
Ürəyim gün kimi işıqdır.

سن گۈل

San gül

سن گۈل دۈنيا اۈزۈۈه گۈلسۈن.
Sən gül dünya üzۈvə gۈlsۈn.

گۈلنارین بیر جۈجه سی وار. گۈلنار اوز جۈجه سین گۈندە گۈللۈباغا آپارار.

Gۈlnarin bir cücəsi var. gylnar öz cücəsin gۈndə güllü бага aparar.

بیر گۈن باغا گئندە باغدان تۈستۈ چيخماغین گوردو. قاچیب

bir gün бага gedəndə bağdan tۈstۈ Çixmağın gۈrdۈ. qaçib

یانقی ماشینلارین چاغیردی. گلندن سونرا گوردولر باغ یانمیر

Yanqı maşınların çağirdi. galandan sonra gۈrdۈlər bağ yanmır

یالنیز باغبان نچە قورو بوداغی یانديرير.

Yalniz bagban neçə quru budagi yandırir.

دۈنيا گۈلنارین بیر جۈجه سی وار. گۈلنار اوز جۈجه سین گۈندە گۈللۈباغا آپارار.

ایک آندیم

U u

اؤؤ

	قۇرباغا QURBAĞA		دۈز DUZ		اۈلدۈز ULDUZ
	قۇلاق QULAQ		سۈ SU		اۈشاق USAQ

گۈیدە اولدوز

GÖydə ulduz

گۈیدە اولدوزوار.

GÖydə ulduz var.

اۈشاق سودا

Uşaq suda

اۈشاق سودا اوينور.

Uşaq suda oynur.

اۈلدۈز اۈشاقلار یلان سۈلاشیر. دۈرنا قۇشلاری اونلارین

Ulduz uşaqلarian sulaşir. durna quşlari onلarin

هاینا قۇلاق آسیر.

hayina qulaq asir.

اۈشاغین بۈرنۈندان سۈ آخیر، اونا سویوق د ییب. اۈشاقلار

Uşğın burnundan su axir. ona soyuq dēyib. uşaqلar

گر ک اۈزلرین سویوقدان قۈرۈ سۈنلار.

gərək özlərin soyuqdan qurusunLar.

منیم توپوم و آتامین باشی

Mənim topum və atamın başı

آتام ایله کۆچه نین قیراغیندا توپ اویناییردیق. من توپو وۇردوم، توپ
Atam ilə kücənin qırağında top oynayırıdım. mən topu vurdum. top

آتامین آياقلاری نین آراسیندان گشچېب بیر قۇیویا دۇشۇدو.

atamın ayaqlarının arasından geçib bir quyuya düşdü.

آتام توپو چیخارماق اوچون قۇیویا یئشندی. من قۇیونون قیراغیندا

Atam topu çıxarmaq üçün quyuya yendi. quyunun qırğında

گۆزلیردیم کی آتام توپو ائشیکه آتسین.

gözlirdim ki atam topu eşiyə atsin.

بیردن - بیره گۆزوم تۇپا دۇشۇدو. سئوینجیمدن تۇپا برکدن بیر تپیک

Birdən- dirə gözüm topa düşdü. sevincimdə topa bərkdən bir təpik

وۇردو. بیرده باخاندا، گۆردوم آتام قۇیودان چیخیر آما باشی شیشیب تۇپدا
آلینده.

Vurdum. birdən baxanda. gördüm atam çıxır amma başı şişibtopda əlində.

گۆلنار اوتاندى.

Gülzar Utandı.

باغبان گۆله - گۆله دئدى:

Bağban gülə - gülə dedi:

«هر تۆستو قورخولو اولمازا»

«Hər tüstü qorxulu olmaz»

اؤين اود آلماغى

Evin od almağı

اۇخۇلدان قاييداندا اۇتاغيميزين پنجره سيندن تۆستونون ائشیکه

Oxuldan qayidanda otağımızın pəncərəsindən tüstünün esiyə

چیخماغین گۆردوم. انله بیلدیم ائویمیز اود آلیب، دۆلچه نین سۇيون

Çixmağın gördüm. elə bildim evimizə od alıb . dölçənin suyun

پنجره دن اۇتاغا آتدیم.

pəncərədən otağa atdım .

تۆستو کسیلدی. آما آتام اۆز - گۆزوندن سۇآخاراق باشینی پنجرده

tüstü kəsildi. amma atam öz- gözündən su axaraq başını

چیخاریب دئدی: «اوغلوم بۇنه ایش ایدی! نه اوچون چۇبوغومو

Pəncərədən çıxarıb dedi: «oğlum bu nə işdi nə üçün

سۇندوردون!؟»

Çubuğumu söndürdün?!»

اوغلان اوندان گۆجلو دو بونا گوره ده ایتین آیاغین مۆحکم آزدی، ایت اولادی، دیشلرینی اونا گۆرستدی. و ایسته دی عوض آشسین، گوردوکی سئودا اونون اربابی دیر و گر کمز اوننی اینجیتسین، بونا گوره اوردکین قویروغون قاپدی.

اوردک چۆخ حیرصلندی. ایسته دی عوضینی جوجه دن آشسین ائما بیر آز فیکیردن سونرا پشیمان اولدو. ایت سوروشدو:

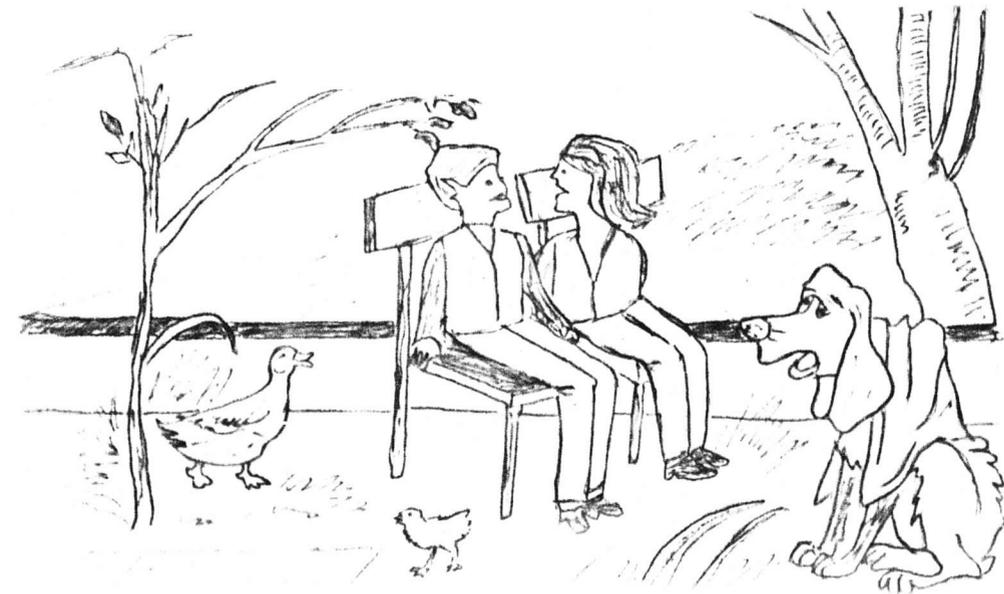
«اوردک بولداش نییه جوجه نی اینجیتمه دین؟ اوکی سندن عاجز دی.»

اوردک جاب وئردی:

«من سنیه کیمی آخماق دئییلیم کی اوز رضایتیمه گوره اوزومدن عاجزی اینجیدیم.»

ایت سئودانی گورسه دیب دئدی:

«دئمه لی مندن ده آخماق وارايميش!»

ورگیم اودلانسی. آتامین توکسوز باشی ایله توپو دیشیک
المیشدیم.

Ürəyim odlandı. atamin tüksüz başla topu dəyişik salmışdım.

و پیس ایشی گوردو یومه هم اوتانیردیم هم ده آتاما اؤرگیم یانیردی.

bu pis işi gördüyümə görə həm utanırdım həm də atama ürəyim yanırdı.

غلاماغیم توتدو. آتاما گولەر ک منی قوجاغینا آلیب ائوه گۆتوردو.

ağlamagım tutdu. amma atam gülərək məni qucağına alıb evə götürdü.

کیم هامیدان آخماقادی؟

اؤگۆن یاشارلا سئودا، ایت، اوردک و جوجه لریله بیرلیکده حیاطده اوتورموشدولار. یاشار ساغا - سؤلا، اؤسته - آشاغییه باخدی، ائما باشین قاتماغا یاخشی بیر زاد تاپمادی.

ایش سیزلیکدن سئودانین توکونو چکدی و تئز باشین آشاغی سالدی.

سئودا ایسته دی یاشاردان اؤچ آلسین، ائما گوردوکی

یخشین دؤم

دویم آتدیم

دویم آتدیم

بویونندان توتوب آیاغینین آلتینلر لیدی. تولکو، یننه یالوارماغا باشلادی.

- «ساری باش منه یازیغین گل سین. کورپه بالالاریم وار» ساری باش پنجه سینی اونون

سینه سینه قویوب دئدی:

- «آی ملعون! آخی سن تووبه اتمشیدین. بس نه اولدو؟»

تولکو یازیق - یازیق دئدی:

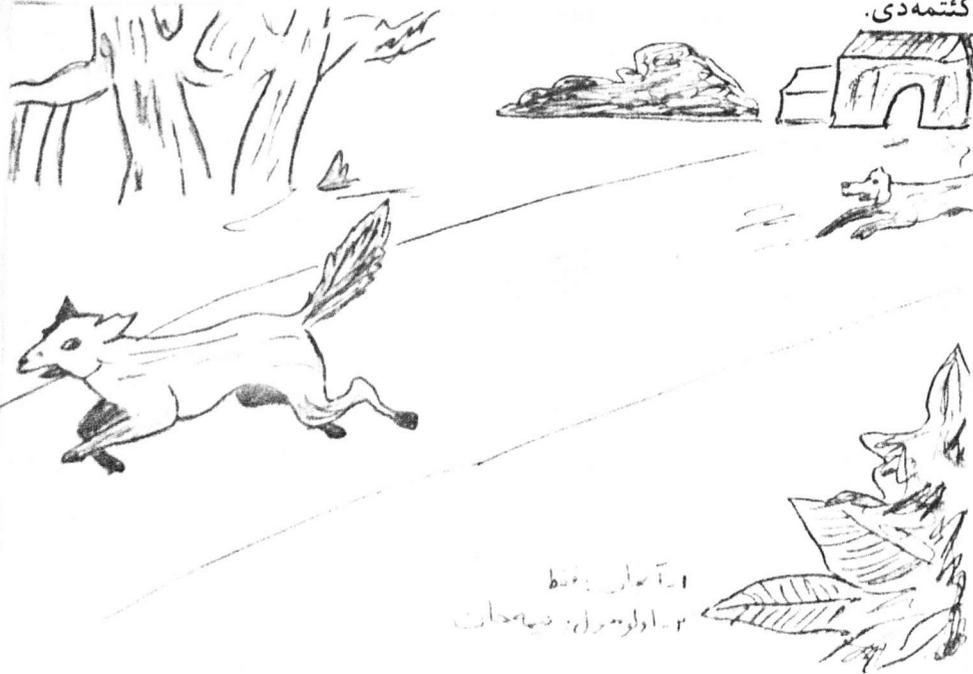
- «آخی من تووبه نی تویوق - جوجه اوچون دتمیشدیم، اونلارین هنج بیرینه «یمیه»

جاغیدیم. من آنجاق^(۱) خوروز آپارماغا گل میشدیم. اوناکی تووبه اتمه میشم!»

ساری باش غضب لیب اونو بوغماغا باشلادی. تولکواولو مجول^(۲) حالدا اونون

الیندن چیخیب سورونه - سورونه اوزونو مٹشه یه سالدی و بیر داهانینه یاخین

گٹمه دی.

۱- آسار: بوط
۲- اولورمور: دیه حاجات

تولکونون تووبه سی

بیر تولکو تویوق اتینه یامانجا دادانمیشدی. هر آشام هامی یاتاندان سونرا یاواش -

یاواش گلیب نینه گیریب تویوقلارین بیرینی آپاریب مٹشه^(۱) ده لذت ایله پیردی. «ساری

باش» تولکونون بو ایشیندن خبر توتدو. بوتون گٹشه نی یاتماییب اونو گوتماغا

باشلادی. گٹشه دن چوخ گٹچمیش بیردن گوردوکی تولکو یاواش - یاواش گلیر.

ساری باش اونو لاپ یاخینا بوراخدی. نینه گیرنده قویروغوندان یاپیشدی.

تولکونون قاچماغا حالی قالمادی. ساری باشا یالوارماغا باشلادی.

- «ساری باش یولداش منه یازیغین گل سین، کورپه بالالاریم وار. تووبه، بیرده بو طرفله

گلمه رم»

ساری باشین تولکویه یازیغی گلدی. اونون سوزونو اینانیب بوراخدی.

تولکو قاچا - قاچا اوزونو مٹشه یه سالیب قورخوسوندان اوچ گون یوواسیندان چوله

یخمادی. اوچ گوندن سونرا تووبه سی ده یادیندان چیخدی، ساری باشین

قوسودا. اوز قویدو نینه طرف. گوردوکی ساری باش گوزه دیمیر.

ساری باش نینین آرخاسیندا گیزلنمیشدی. تولکونین قاپی سیندان اچری گیرمک

یتمه ینده. ساری باش اونو هاقلادی. بو دفعه

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

قارینین اوزونون اورتاسیندا بیر گوز پاریلدیردی و آدامسی قوزقونلارین^۱ یادینا سالیردی.

قارینین قاباغیندا بیر دَ بیرمان وارایدی کی اونو فیزلادیردی و اونون آلتیندان سوت ایله شیرنی توکولوردو. قارییه باخاندا آدامین بدنی تیتیریردی. امما «بیرمانا باخماق آدامی سئویندیریب گولدورودو.

تندیرین قیراغیندا شیرنی له دولو بیر تورباوارایدی.

اوغلان ال - ایاغینی ایتیرمه ییب توربانلی گوتوروب قاشماغا باشلادی. آغاجا ییتیشیب اوندان آشاغی یئندی.

آغاجین دیبینده باجیسی اونو گوزله بیردی. قارداشین الی دولو گورجک آتیلیب - دوشدو و سئویندی. ائلشن باشینا گلن ایشلری دانیشدی.

نچه گوندن سونرا شیرنی لر قورتولدو و اوغلان ایسته دی یئننه آغاجین باشینا گئدیپ، گتیرسین. امما باجیسی دئییردی گر ک منی ده آپارسان. ائلشن دئدی:

«منیم گوزل باجیم، قاری قورخولودو، سن گتسن قورخارسان یاداکی گولمه لی د بیرمانی گوروب گولرسن، قاری سسیوی ائشیدر بیزی قوغالار.»

امما ائلناز او قدر یالواردی کی قارداشی قبول ائتدی. باجی قارداش آغاجدان چیخماغا باشلا دیلار. بولوتلارا چاتیپ اوردا کومانی دا تاپدیلار. یاواشجا ایچری گیردیلر. قاری بوجاقدا اوتورموشدو د بیرماندا فیزلانیردی.

۱- قوزقون لاشور

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

قیزیل مامیزلی خوروز و ظالم حاکم

بیر گون واریدی. بیر گون یوخ ایدی. بیر مئشه نین قیراغیندا بیر باجی قارداش یاشاییر دیلار. آتا - آنالاری اؤلموشدو. و بیر خوروزدان سونرا هنج زادلاری یوخ ایدی. اونلارین آدلاری ائلشن و ائلناز ایدی.

گونلرین بیر گونی کی اونلارین بوتون یئمکلی قورتولموشدو. ائلشن ائلنازادئدی:

«گوزه ل باجی، من چوخ آجام. گئت آنباری آختار بلکه یئماغا بیر زاد تاپدین.»

قیز گئدیپ باخدی، امما آنبار بوش ایدی. سوپورگه نی گوتوروب سوپورماغا باشلادی و آختاردی بلکه بیر زاد تاپسین امما بیر دانا آرپادان باشقا هنج زاد یوخ ایدی. آرپانی گوتوروب قارداشینا گتیردی. نهایت بئله قارداش گلدیلر کی آرپانی اکسینلر.

سونراسی گون ائلشن ائشیکه چیخاندا گوردوکی آرپانی اکن یئرده بیر یئکه آغاج گؤیریپ اوجالیغی بولوتلارا دک، اوز - اوزونه دئدی: «بودا عجیب زاد لاردان بیریدی، یاخشی اولار بو آغاجدان یوخاری گندم گورم کی او اوجالاردا نه خبر لر وار.»

اوغلان او قدر یوخاری گئتدی کی بولوتلارا چاتدی. بولوتلارین اوستونده گزماغا باشلادی. چوخ گزندن سونرا بیر کیچیک کوما یا ییتیشدی.

قاپینی آچیب ایچری گیردی. کومانین ایچینده بیر قاری اوتورموشدو.

۳- کوما کورک

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

قالمادی. آجلاریندان آغلاماغا باشلادیلار. خوروزکی حیاطدا گزیردی اونلارین
آغلاماق سسین ائشیدیپ یاخینا گلدی:

«قوققولى قو - قوققولى قو گوز ل بالالار آغلاماین من گئدیپ سیزین حقیزی

آلارام.»

خوروز بونو دئییب یولا دوشدو. یول اوستونده بیر آیی گوردو آیی سوروشدو:

«خوروز یولداش هارا گئدیرسن؟»

«گئدیرم ظالم حاکمدن ایکی یتیم اوشاغین حقین آلام.»

«منی ده آپارارسان؟»

«نییه آپارمیرام؟ گل ساغ قانادیمین آلتیندا اوتورا.»

اونلار یولا دوشوب گئتدیلر. چوخ گئندن سونرا بیر قوردا یتیشدیلر.

قیز قارینی گورجک یاواشجا دئدی: «واه واه نه کیفیر، قورخولودو!»
اوغلان قورخا - قورخا دئدی: «سس سالما باجی! قاری ائشیتسه آلاه بولور باشیمیزا
نه گلر.»

آما ائلنازین یتنه گوزو د بیر مانا دوشوب گولماغین ساخلییه بیلمه ییب گولماغا
باشلادی. قاری باشین قوزاییب اونلاری گوردو.

«هاه، هاه... یاخشی تاپمیشام! شیر نیلریمی اوغورلایان سیزایمیش سیز! سیزدن
یاخشی شام پیشیرمک اولار! تنز اولون گئدین گیرین تندیره!»

اوشاقلار آزقالمیش ایدی قورخولار یندان اوزلرین ایتیر سینلر، آما ائلشن تنز
تندیرین قاباغینا گئدیپ ایسته دی ایاغی له قاپسین آشسین. قاری بو جور گورنده
گولماغا باشلادی:

«هاه، هاه... بیر دانا قاپینی آچماغی دا باشار میسان؟»

«نئجه ائله ییم باشارمیرمدا گل اورگتا!»

قاری قاباغایتریدی تا قاپینی آچسین. قاپینی آچاندا ائلشن بیر تپیک ووروب قارینی
سالدی. باجی قارداش شنلیک ائدیپ سئویندیلر. د بیر مانیدا گوتوروب ائولرینه
دیلار.

نئچه ایل شن یاشاردیلار. بیر گون بوخبر ظالم شاهین قولاغینا چاتدی، آداملارین
گوند ریب زور لا «بیرمانی اوشاقلاردان آلدیلار.

اوشاقلار وار - یوخلارین یئیب قورتاردیلار و داها هئج زادلاری

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

- «خوروز یولداش هارا گئدیرسن؟»

- «آیی یولداشلا ئینلا گئدیریک ظالم شاهدان ایکی یتیم اوشاغین حقین آلاق. سنده

گئدیرسن گل گیر سول قانادیمین آلتینا گئدک»

خوروز قوردودا گوتوروب یولونا دوام وئردی. بیر چوخ یول گئدند. سونرا بیر بویوک گۆله توش گلدی.

گۆل. سویون شپه لندیریب سوروشدو:

- «خوروز یولداش هارا بئله؟»

خوروز سوگولونده قاریندا یئر لشدیریب شاهین قصرینه ساری یولا دوشدو. چوخ

گئدندن سونرا بیر بویوک قصره یئتیشدی. بیلدی کی شاهین قصری بورا اولاجاق.

- حیاطدا بیر داشین اوستونه چیخیب اوخوماغا باشلادی :

- «قوقولوقو منم او خوروز کی قیزیل مامیزیم وار، آما ظالم شاهین هئچ زادی

یوخدی، چون یتیم اوشاقلارین مالین یثیب» شاه خوروزون سسین ائشیدنده

حیرصلندی و امر ائله دی اونو طویله ده زندانی ائله سینلر تا آتلار اونو آياقلایب

اولدورسونلر. خوروز ساغ قانادین قوزاییب آیینی آتلارین قباغینا بوراخدی، آیدیا

تلارین هامیسینی اولدوردو.

سونراسی گون نوکرلر قاپینی آچاندا خوروز ائشیکه قاچیب یئنه اوخوماغا باشلادی.

یئنه شاه ائشیدیب حیرصلندی. امر ائله دی خوروزو قوچلارین قباغینا آتسینلار تا

بیله سین بیرتیب داغیتسینلار.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

خوروز بو دفعه ده قوردو اوتوروب قوچلارین هامیسینی قیردیلار.

یئنه قاپی آچیلاندا ائشیکه چیخیب شاهین ضدینه اوخودو.

ظالم شاه داها دوزه بیلمه ییب قیشقیر - باغیرسالدی:

- «بو قانماز خوروزو دیری - دیری تندیره سالین کباب اولسون»

آما خوروز تندیره آتیلان زمان گولون سویون قاریندان ائشیکه توکوب اودو سوندوردو.

قاپی آچیلاندا ائشیکه آتیلیب اوخوماغا باشلادی. شاه بودفعه لاپ اوزون ایتیریب

یوگوردو خوروزون اوستونه و اونو دیری - دیری یئدی.

خوروزدا شاهین قاریندا بانلاماغا باشلادی:

- «قوقولی قومم او خوروزکی قیزیل مامیزیم وار، آما ظالم شاهین هئچ زادی

یوخدی چون یم او شاقلارین مالین یثیب»

داها شاهین امیدی هر یاندان کسيلمیش ایدی هر نه قدر خوروزا یالواریردی راضی

اولموردو و تکمه بونو ایستیر دی کی هر هانسی مظلومون کی حقین یثیب و ئرسین و

یتیم اوشاقلارین د بیرمانلاریندا وئرسین.

شاه ایسته میردی بوایشلری گورسون. آما هر یئره گئدیردی هامی اونا گولوردولر و

اونو یتیم مالی یثماغینا گوره قارقیش^۱ اندیردیلر.

شاه چاره سیز قالیب خوروز دیبه نی ائله دی و خوروزا سوز وئردی بوندان سونرا

داها هئچ بیر کیمسه یه ظلم ائتمه سین.

خوروز د بیرمانی گوتوروب ائولرینه ساری یولادوشدو. اوشاقلارکی نئچه واخت -

۱- تاروش

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

- «گوزهل ایت!» یاشار سونرا پارچانی آچدی یثره و ایتی گوتوروب اونون اوستونه قویدو.

صانديغی آچیب بورکون پول ایله دولدوردو. صانديغی باغلادی.

ایتی یثیندن قوید و اونا و گئندی آیری اوتاغا.

قاپونو آچاندا بیر ایت گوردو گوزلری آلمایثکه لیکده و ایت باخدی اونا.

- «منه باخما، گوزلریوه توز - توپراق گئدر» سونرا ایتی قویدو پارچانین اوستونه و

صانديغی آچدی. صانديق قیزیل ایله دولی ایدی. پوللاری انشییبه آتدی و بورکونه قیزیل

دولدوردو.

سونراکی اوتاغا گیرنده باغری چاتلادی، اوردا بیر ایت وارایدی گوزلری قارپوز

یثکه لیکده. ایت باخدی اونا!

- «من... من... من سنین گوروشوندن سثویندیم، من قاباقجا دان سنین کیمی ایت گورمه

میشدیم.»

یاشار ایتی پارچانین اوستونه قویوب. صانديغی آچدی، باشماقلارین چیخاردیب

اونلارادا جواهر دولدوردو. قارینین قوطوسوندا گوتوروب قاییتدی.

آغاجین باشینا یثیشنده قاری دئدی: «قوطنوی آت آشاغی»

- «بوخ ننه شوشه دی، سینار»

او آغاجدان یثنماغا باشلادی. بیر یثکه داش دَ یدی باشینا. آزقالبردی کی آغاجدان

یثره دوشسون آما آغاجی یثنی دن توتوب اولومدن قوروتولدو.

یاشارقاریدان سورشدو: «داشی سن آتدین؟»

- «بلی، قوطنو وئرمنه!»

- «ایندی کی بئله دی اصلا ~~توتومیبه~~ جاغام»

قاری حیرصلندی. آما بیرایش گوره بیلمه دی. باشلادی یامان دئمه. یاشاردا

جواب وئرمه دی. بیر آزدان سونرا یاشار یول بویوندا یولا دوشدو، قاریدا اونون

دالیسیجان لاپ قولای سوزلر دئدی.

یاشار شهره چاتاندا گئجه ایدی، اونون داشیماغا گوجوچاتدیغی قد ر قیزیلی

وارایدی. پس گئدیب بیر یاخشی ائوده اوتوردو و تاپیشیردی اونا لاپ یاخشی یثمکله

گتیر سینلر.

سونراسی گون او انشیکه چیخیب باشاردیغی قد ر لاپ یاخشی پالتارلاردان آلدی.

هامی بئله بیلیردی کی او بویوک و چوخ وارلی بیر کیشی دیر.

چوخلو آدام اونا ساری گلیب اونلان یولداش اولوردولار.

بیر گون بیر کیشی اونادئدی:

- «شاه قیزی باره سینده نه انشیدییسن؟»

- «هانسی شاه قیزی؟ اونو هاردا گوره بوله رم»

- «سن اونو گوره بولمزسن»

- «نئییه گوره بولمه رم؟»

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

اونون پالتارلاری چوخ کیفیر ایدی. اونون چوخ پولو یوخ ایدی و یولداشلاریدا اونا ساری گلیمیر دیلر. (آداملارین چوخو بنله اولار)

بیرگون یئتیشدی کی پوللارینین هامیسی قورتولدو، داهاینگه بیر تیکه ده اولمادی. ائوین دووره سیننه باخدی ساتماغا بیر زاد تاپسین، اوردا میزین اوستونده کیچیک شوشه قوطنو گوردو. اوز- اوزونه دئدی:

- «بونا چوخ پول و ثرملر. آما شاید بیر تیکه چور ک آلیلم. او شوشه دن دوز لیب آما من اونون ایچین گورمه میشم، شاید اونون ایچینده بیر آز قیزیل یاجواهر اول، اوندان خوشبخت اولارام. من باخا جغام گورم اونون ایچینده نه وار» او چوخ چالیشدی آما قوطنو آچا بیلمه دی. بیر یوموروق ووردو، آچیلدی و

بیرایت گوزلری یومورتا یتکه لیکده اوندان چیخدی.

ایت دئدی: «نه ایستیرسن؟»

- «من نه ایستیرم؟ من پول ایستیرم»

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

- «بونا گوره کی او داشدان دوز لینمیش بیر ائوده ساخلانیر. اورانین بیر قاپیسی وار و اونون آچار یلا شاهین یینده. پنجره لر هامیسی ائوین یوخاریسندا دیرلار. و او هنج واخت ائشیکه چیخایلمز.»

یاشار سوروشدو: «اونئیه اوجور یا شیر؟»

- «چون جادوگر لر شاها دئییلر کی سنین قیزین بیر کاسیب اوغلانلا کی کوما دا یاشار ائولنه جک، شاه بونو ائشیدنده برک حیر صله نیب داش ائوی تیکدیریب و قیزین اورا یاسالدی»

یاشار دئدی: «من ایستیرم او شاه قیزین گورم» یاشار بونو دئییب یولا دوشدو آما قیزی گوره بیلمه دی، شاهین قراووللاری اونو اوردان قوغدولار.

یاشار گندیب لاپ یاخشی پالتارلارین گئیدی و گتندی شاهین گوروشنه. آما اوندا کی شاه بیلدی اونه ایستیر چوخ حیر صلندی و دئدی:

«او اوغلان یئنه ده منیم ائویمه یاخین گلسه اونو اولدورون و باشین منه گتیرین!»

یاشار بیر مدت شن یا شیردی و پولو تئز- تئز قورتولوردو. بیر گون او باخدی گورسون پولوندان نه قدر قالیر. گوردو کی آنجاق ایکی تیکه قیزیل قالیر.

یاشاردیغی بویوک ائودن چیخیب گتندی بیر کوما یا و اوردا قالدی. اوزونه غذا پیشیردی و اوزو پالتارلارین یودو. اونون پوللو یولداشلاری اونا یاخین گلیمیر دیلر و داهایونو قوناق چاغیرمیر دیلار. یاشار یئنه کاسیب اولموشدو.

۱- قراوول : کلمه

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

کولفت فیکیرلشدی کی او هنج وخت گون اورتاچاغی یوخودان دورمازدی و هنج وخت سحرلر سنوینجک اولمازدی چون اوزون مدت داش ائوده تک قالمیشدی، آننا سولمازین پالتارلارینا باخدی اونلار توزلوایدیلر، اوتاغی آختاردی وقیزیل گولو تاپدی. ایندی شاهین باغیندا قیزیل گول اولمازدی.

آننا بو ایشلری شاه خبر وئردی. شاه تاپیشردی کی قیزین گیزلین گودسون تا ائشیکه گئدنده هارایا گئتمکین بیلین.

یاشار سولمازا عاشق اولموشدو و همیشه اونا فیکیرلشیردی. بیر گون دؤزه بیلمه ییب قوطویه ایکی یوموروق ووردو. گوزلری آلمانلکه لیکده ایت گلدی.

«گند سولمازی بورا گتیرا»

ایت گئدیب قیزی گتیردی. آما آننا گوزلوردو. قیزین ائشیکه چیخماغین گوردو. آننا گوردو ایت یئکه بیر ائوه گیردی. ائوین قاپیسینا جیزیق چکیب قایتدی، سولماز لا یاشار باغدا دولانماغا باشلادیلار. یاشار قاریدان، آغاجدان و ایتلردن دئدی سونرا کاسیب کومالاریندان و ننه سی و باجی قارداشلاریندان دانیشدی.

سولماز بوسوزلره قولاق آسماغی سنویردی. سونرا اودا اوز آناسیندان و اونون اولوموندن و آتاسی قوجا شاهدان دانیشدی:

«منیم آتام جوانلیقدا بویوک بیر آدم ایدی. ایندی قوجالیب و بالاجا زادلارا سینیرلری»

پوزولور. آما او نئییه منی داش ائوده دوستاق^۲ ساخلایب؟ اوشاهلیغی سنومیر، او آنجاق قیزیل گولون سنویر، آما گوللری اوز باغیندا بنجرده بیلیمیر و اونا گوره چوخ پوزفوندو.»

(۱) - قیسه، عجب ۲ - سولماز، حسن کوردان

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

سحر یاخینلاشدی، سولماز دئدی:

«خوشدا قال یاشار خوشدا قال!»

یاشار قوطویه ایکی یوموروق ووروب ایتی چاغیردی. گوزلری آلمانلکه لیکده ایت گلدی و گوزلری بویوک اولدوغوندان قاپیداکی جیزیغی گوروب و یاشارا خبر وئردی. یاشاردا کوچه لرده قاپیلارین هامی سینا جیزیق چکدی.

گون چیخانندان سونرا آننا گئدیب شاه خبر وئردی. شاهدا نوکرلرین گوتوروب گئندی ائوی تاپسین. آما گوردولرکی قاپیلارین هامیسندا جیزیق وار. شاهین سینیرلری پوزولوب ائوینه قایتدی.

آننا چوخ گئجه لر پاتمادی و فیکر ائتدی، نهایت ایینه - ساپ گتیریب توردان بیر توربا تیکدی، توربا یا نوخود دولدوروب سولمازین پالتارینا تیکدی، هارایا گئشه نوخودلار توکولوب ایز قویسونلار.

بیر گئجه یاشارلا سولماز باغدا گزگله چیخمشیدیلار.

یاشار دئدی:

«من ایستیرم پاشا اولام»

«آما من ایسته میرم شاه قیزی اولام»

«نئییه؟ (آما سولماز جواب وئرمه دی) من ایستیرم پاشا اولام سنله ائوله نم»

«یوخ! سن گرکمز پاشا اولاسان اوندان منی سنویره م. من بیر کاسیب قیز اولاجام و

سندنه آنجاق یاشار اولمالیسان!»

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

قرہ ملک از لدن وار ہر زادین

اد رہ کلردن سلیئمہ بن سیر آدین

سین وہ وار اکرم کیمی فرعا دین

«أهلین» دار دیو شیرین، دندہ سو مہ لے

«گوللو باغین» بیستوندان «گور مہ لے

«استاد شجر»

یاشار ایکی یوموروقدا ووردو ایتلرین اوچودہ اؤنوندہ جاضر اولدولار.
ہامی قورخوب قاچدیلا. ایتلرہ اونلاری قورخودوردولار.
یاشار ایتلرہ بویوردو؛ شاہیدا، سولمازیدا گتیر سینلر. ایتلر گلندن سونرا شاہا دندی:
- «شاهلیقدا قالماق ایستیرسن می؟»
- «یوخ، یوخ من آنجاق قیزیل گولو سنویرم، سنویرم باغیمدا قیزیل گول اکم»
- «سنہ قیزیل گول گویر تمک اویر تسم شاہلیغی و قیزیوی منہ وئررسن می؟»
- «چوخدا یاخشی اولار، من داہا قوجالمیشام و اولکہ یہ جوان شاہ گر کدیر»
یاشار آنا و باجی قارداشلارین اوز یانینا گتیریب ایللر بویوشن یاشایب ساغ
قالدیلا.

سون

فہرست منابع

۱- من ایله آتامین ناغیلاری «علی حسین زاده»

۲- زبان معاصر آذری «زہنابی»

3 Five Famous Fairy Tales

4 Jenralin Usaqlığı